

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Phenylbutazon v koňském masu na Ostravsku spotřebitele zdravotně nepoškodil

Medializace záchytu koňského masa, původem dle protokolu z Polska, vedla k několika dotazům veřejnosti, kvůli obavám o zdraví. Veřejnost na severní Moravě, vystresovaná vážnou kauzou s metanolem v lihovinách, zvýšila svůj zájem o problémy s potravinami v obchodní síti. CZVP SZÚ sleduje pečlivě vývoj celé kauzy s koňským masem, které může být v případě porážení koní určených k práci, nikoli k výrobě potravin, kontaminováno některými veterinárními léčivy. Mezi tato léčiva tradičně patří phenylbutazon a oxyphenylbutazon, používané k mírnění bolesti a proti zánětům, jež jsou u pracovních a dostihových koní časté u pohybového aparátu.

Situace není nová, i v minulosti SVS hlásila záchyty takových případů, včetně porážených koní z ČR. Obsah reziduí těchto látek byl v současném případě koniny z Polska stanoven laboratořemi SVS na úrovni 57,3 mikrogramu na 1 kg svaloviny. Při konzervativním odhadu konzumace cca 250 g takové svaloviny za den by šlo o dávku asi 15 mikrogramů na osobu a den, což by byla dávka asi 0,25 mikrogramu na kg tělesné hmotnosti spotřebitele.

Maximální přípustná dávka (MRL) pro tyto látky není Evropským úřadem pro léčiva (EMA) stanovena, protože jmenované látky jsou pro potravinová zvířata zakázány. V současnosti se Evropský úřad pro léčiva a Evropský úřad pro potraviny snaží stanovit přípustnou/tolerovatelnou dávku, jež by pomohla při řešení nastalé situace z pohledu producentů, prodejců a kontrolních organizací pro potraviny.

Stanovení tohoto ochranného limitu není jednoduché, protože toxikologických dat není mnoho. Phenylbutazon je v některých případech ve světě používán k léčbě i u člověka, např. v případech revmatických artritid, a to v poměrně velkých dávkách (1 tableta léčiva = 100 mg), ale současně se uvádějí možné negativní vedlejší efekty těchto dávek u léčených osob.

Pokud spotřebitel snědl 250 g koňského masa, byl exponován dávkou asi 15 mikrogramů. To je asi 6700x méně než kolik by měl člověk v jedné polknuté tabletě léku. O této dávce soudíme, na základě dostupných informací, že nemá škodlivý efekt na zdraví případného konzumenta koňského masa při jednorázovém či i opakovaném požití (nehodnotíme celoživotní expozici, která je stejně v reálném životě velmi nepravděpodobná).

To ale neznamená, že takové maso může legálně na trh. Jedná se o hygienickou závadnost, tedy nevhodnost takového masa pro lidskou spotřebu, jak definuje nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 178/2002.

J.Ruprich, 5.4.2013